

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 35-40, József 68-88.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 360 K.
Félévre 190 K. Negyedévre 100 K.
Egyes szám ára — — 10 korona.

Budapest, 1922.

III. évfolyam, 40. szám.

Vasárnap, október 1.

Kommunisták és szocialisták.

(—y.) Budapesten nagyarányú kommunista összeesküvés nyitjára jöttek. Moszkvából fizetett ügynökök indították meg a szervezkedést, amelynek célja a proletárdiktatura visszaállítása volt. Idáig mintegy háromszáz gyári munkást sikerült tervüknek megnyerniök, akik ugyan tagjai a magyarországi szocialista pártnak, de nem a pártvezetőség tudtával, hanem annak háta mögött szöttek az összeesküvést az Oroszországba és Bécsbe menekült vöröskezű latorok utasítása szerint.

Nem riasztották hát vissza a nálunk és az Oroszországban átélt szörnyű tanulságok az összeesküvőket attól, hogy a vörös rémuralmat visszakívánják. Pedig visszaemlékez-

hetnek rá, hogy a bolsevizmus idején voltaképpen senkinek sem volt jó dolga. A népbiztosok szűkebb környezetükkel együtt dúslakoútak ugyan ételben, italban és hatalomban, de ők is elmondhatták azt, amit a fűj az iskolai versikében: «Akkor én itt jól élek, csak a vadásztól félek.» Mert az ellenforradalom réme ölte meg a hatalmon lévők idegeit, mindig remegtek, hogy elővillan valamelyik bokorból a polgárság puskacsöve s megtorlást vesz a rombolásokért és hóhérokodásokért. A hatalmon kívül szorult tömeg semmivel sem lett boldogabb. Nem egészen négy hónapi garázdálkodás után már alig volt ennivalónk, a boltok üresen meredtek ránk s a kereskedelem szerepét a csempészet és a batyuzás vette át. Elfojtották a gondolatszabadságot, a sajtónak csak azt volt szabad írnia, amit ráparancsoltak s a

Építik a csepeli kereskedelmi kikötőt. — Csongrádi kubikosok munkában.

Budapest, szeptember 30.

tömeg olyan zsarnoki iga alá került, amilyenre a polgári uralomban nem volt példa. Pedig még csak a kezdeténél tartottunk a bolsevizmusnak, nem ismertük meg még a későbbi, Oroszországban átélte borzalmakat, a téli fagyot, a készletek kimerülése után következő éhínséget, a nyomornak azt a rémségét, amely az embereket hullák elfogyasztására kényszerítette. És nem fejlődött még ki a kémkedések, a feljelentések és üldözések ördögi rendszere, amely nem csak a polgárságra, hanem a szocialista munkásokra is annyira ránehezedik, hogy végül minden valamirevaló becsületes ember az akasztófa árnyékában jár. Oroszország az intő példa arra, hogy mennyi nyomort, szenvedést, becstelenséget és gaszágot egyesít a Leninék által megformált kommunizmus.

Szerencsére a tisztességes és értelmes szocialista munkásság tanult ebből a példából s mi hisszük, hogy nem akarja többé a kommunizmust átélte alakjában visszacsinálni. Akadnak ugyan egyes vezérek, akik semmiféle borzalomtól sem riadnának vissza, hogy hatalomra törő vágyaikat kielégíthessék, ámde a józan munkásság most már meg fogja gondolni a dolgot, mielőtt még egyszer forradalomsítani engedné magát.

Apáthy László tüzerszázados, nyugatmagyarországi felkelő temetése.

A külföldön is örökösök a kommunisták robbantási merényletei, csakhogy a szocialisták többsége nem megy bele forradalmi kalandokba. Igaz, hogy elvtársi rokonság van a szocialisták és a kommunisták között, körülbelül ezen a módon farkokon a farkas meg a kutya, e kettő keveredik is egymással, de azért, ha a farkasok megtámadják a majort, a kutyák védően lépnek fel ellenük, mert tudják, hogy a majort pusztulásával együtt életforrásuk is tönkremenne.

A szociáldemokratáknak nem a proletárforradalom a programjuk, hanem alkotmányos és törvényes eszközök alkalmazásával akarnak uraivá válni a helyzetnek, hogy azután fokról-fokra megvalósíthassák azokat az elveket, amelyeket a kommunisták máról-holnapra, a polgári társadalom leigázásával s a tulajdonjog egyszeri megszüntetésével akarnak életbeléptetni. Egyik tehát behajlítaná, a másik bezúzná a polgárság derekát. Egyik számol és alkuszik a termelési rend megváltoztatásának lehetőségeivel, a másik abban a pillanatban, amint hatalomra juthat, törve-zuzva, fegyverrel-kötéllel erőszakolja ki a céljait. Noha tehát a cél egy és ugyanaz, azonban a célhoz vezető út különböző: a szociáldemokratáké törvényes eszközökkel kierőszkolt, a kommunistáké fegyveres eszközökkel kierőszkolt és véres.

Míg a szociáldemokrácia bevallott programját becsületesen tartja, addig szembe kell helyezkednie a kommunista forradalommal. Reméljük, hogy a magyarországi szociáldemokraták a jövőben jobban meg fogják állani helyüket a megpróbáltatások idején, mint ezt Kun Bélának gonosz emlékü uralma alatt tették.

Leleményes liberálisok. Nem hiába velük születik, de nem is lehet kétségbe vonni a liberális újságok leleményességét. Mindössze az történt, amit régóta sürget minden tisztességes magyar ember, hogy a parlamentben — ha már a többi nem bír — legalább a keresztény világnézetet álló képviselők tartsanak össze az ellenségeskedés helyett. Végére a 245 fejű parlamentben 200 képviselő vallja ezt a világnézetet. Az is tiszta dolog, hogy a becsületes kormányzás is könnyebb, ha nem csupán a többségi párt képviselői tagjai, de a velük hasonló, keresztény szellemet valló kisebbségi képviselők is sietnek egy frontot alkotni a romboló aknamunka ellen. Csak örülni lehet tehát annak, hogy a keresztény érzésű képviselők pártkülönbség nélkül kötelezték magukat a nemzeti politika és a keresztény fölfogás védelmére. De nem így gondolkodtak a liberális sajtóbiztosok. Rémlátásukban egész regényeket találtak ki. Ők, akik Rothensteint, Proppert, Vázsonyit, Rassait, Drózdit, Sándor Pált és Beck Lajost már hónapok óta hiába iparkodnak egyesíteni liberális pártba gyűrni, mert mindegyik vezér akar lenni, természetesszerűen begyulladtak, hogy az általuk annyiszor eltemetett «kurzus» még erősebb lesz s ép ezért siettek az ellenkező dolgokat belemagyarázni a mozgalomba. Kitalálták, hogy az egész akció célja az, hogy Bethlent megbuktassák. Már látták is, hogyan nyeli le Gömbös Bethlent, Wolff meg Kállayt. Sőt a forradalom főlapja már az új kormány névsorát is közölte. Irtak a palotaforradalomról, mely Bethlent elsöpri. Irtak kiújuló pogromokról és zsidóüldözésről. S mindez csak a bejűdéstől van. Kitalálásaikban lehetnek még leleményesebbek is a liberális sajtóurak, a keresztény szellem tábora öntudatosan sorakozik föl, hogy még a kedvüket is elvegye a liberál-radikálisoknak új októberi kalandoktól. Ez a cél!

Drózdí és Kemal. A liberális álkisgazdapárt becsülettől dagadó, de hiányos tudású basái — Rassai és Drózdí — szégyenkezve gondolhatnak a török Kemal basára. A török vezér ugyan nem szaladgált idegen fővárosokba az elnyomók aranyain élő árulókkal trafikálni, mint a magyar liberálisok. Kemal basa kardjára ütött s kiverte a török földről nemzete elnyomóit. Némcsak az antant barátait, de magát az antantot is elzavarta szép Angorából. Mi elbuktunk, mert Kemal basánk helyett Hock Jánosunk, Linderünk, Károlyi Mihályunk, Bokányink és Böhm Napóleonusk volt, akik antantbarátok s ezek széttűllesztették hős hadseregünket. Bezzeg másként lett volna, ha 1918 novemberében Horthy Miklós áll a határon hadaival! Most távolból nézzük irigykedve, hogyan szerzi vissza hazáját a szövetségesekek közül a leggyengébb — a török. Ugyanakkor nálunk Drózdíak, Rassaiak és Rothensteinek követelik a bécsi szökevények hazahívását. Azokat, akik megölelték hazánkat, akik miatt megfosztottak mindenüktől s akik miatt ma drágaság és nyomor van itt. Hát akad még tisztafejű magyar, aki ezeknek a kalandorpolitikusoknak hisz?!

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

A keresztény magyarság és a magyar faj védelmére a nemzetgyűlésen képviselt összes keresztény pártok tagjai és a pártokon kívüli keresztény politikusok a keresztény politika alapvető fontosságú kérdéseiben közös elvi alapra helyezkedve, együttesen óhajtják felvenni a harcot a nem keresztény világnézet és a nemzetköziség ellen. Ezt a mozgalmat,

amely egységes keresztény front alakítására

irányul, liberális és szociáldemokrata körökben érhető idegességgel fogadták. Jellemző a baloldali pártokra, hogy nyomban Bethlen István gróf miniszterelnök személye ellen tervezett akciót sejtene az egységes keresztény front moz-

Héjjas Iván (1) és Prónay Pál (2) Apáthy László temetésén.

galma mögött, pedig a *Keresztény Kisgazda, Földműves és Polgári párt keretén belül szó sem lehet szakadási törekvésekről és a párt tagjai rendületlenül támogatják Bethlen István gróf politikáját.* Ez az egész mozgalom különben sem jelent újabb pártalakulást és nem a meglévő pártkeretek megváltoztatására irányul, hanem az a célja, hogy a *keresztény világnézet alapján álló politikusokat* minden olyan kérdésben, ahol a keresztény és nemzeti gondolatnak diadalra kell jutni, *egységes fellépésre csoportosítsa.*

*

A földadó törvény értelmében, amely a búzaválutát vette alapul a földadó befizetésére, *időről-időre kell megállapítani a búza értékét,* mert az adófizetés egyszerűség kedvéért kilogrammonként a búza árának a befizetése útján történik. Az Országos Pénzügyi Tanács legutóbbi ülésén foglalkozott a búzaárnak a földadó szempontjából való megállapításával és beható vita után az 1922–23. költségvetési év első felére **a búza értékét, amely a földadó fizetésénél ez alatt az időszak alatt, tehát folyó év végéig alapul veendő lesz, kilogrammonként nyolcvan koronában állapította meg.**

A földreform végrehajtásának meggyorsítása érdekében Tóth János, a Földbirtokrendező Bizóság elnöke és Nagy-Atádi Szabó István földművelésügyi miniszter utasításokat adtak ki, amelyeknek az a célja, hogy a földhöz juttatandó hadirokkantak, hadiözvegyek, hadiárva, földnélküli mezőgazdasági munkások, törpebirtokosok stb. részére a földreform-törvényben megjelölt nagyságú **földrészeteknek kiadását biztosítsák,** mintagazdaságok, középbirtokok és víziei telkek létesítését tegyék lehetővé, valamint azt is elősegítsék, hogy amikor sürgős és célszerűen keresztülvihető, **a földhözjuttatás kérdése különösen a vagyonváltás-földek tekintetében kishaszonbérletek és földbérlőszövetkezetek útján** nyerjen ideiglenes megoldást. Az utasítások szerint fel kell világosítani az érdekelteket arról, hogy **a földhözjuttatás nemcsak készpénzfizetés ellenében, hanem a vagyonváltás-földekből**

járadék-birtokok formájában

is történhetik, indokolt esetekben pedig, megfelelő haszonbérfizetés mellett, a földbirtokrendező bíróság **a megváltási ár megállapítását el is halaszthatja.** A gazdasági felügyelők a földhöz juttatandók törvényes keretekben mozgó kívánal-

mainak figyelembevételét s a tárgyaló bírák nehéz és felelősségteljes munkáját **előmozdítani kötelesek.** A földbirtok-reform pénzügyi megoldása érdekében

a búza-kötvények

kibocsátásának törvényhozási rendezése sűrűn szükséges és ezért a pénzügyminiszteriumban az idevonatkozó törvényjavaslat **már előkészítés alatt áll.**

A vidéki tárgyalóbírák és a központi előadó bírák számát **jelentékenyen szaporítani fogják.** A földbirtokrendező bíróság a tárgyaló bírák részére, a földművelésügyi miniszterium pedig a gazdasági felügyelők részére **kimerítő eljárású utasításokat** adnak ki.

MEZŐGAZDASÁG

Ha a kukorica nem akar beérni.

Irta: Gyárfás József.

Szeptember második felében, szakadó esőben írom e sorokat. Elég volna már a hűvös-esős időből. A gazda szorongva várja, hogy végre már meleg, napos idő köszöntson be, amely a nyári szárazság folytán amúgy is visszamaradt kukoricáját beérlelje. A jó idő azonban még mindig várat magára. Felmerül tehát az a kérdés, mit tehet a gazda az ellen, ha kukoricája nem akar beérni.

Sokan ilyen esetben az éretlen kukoricát **lezáslózní** vagy **lebugázní** szokták úgy, hogy a kukorica szarát a cső felett körülbelül tenyérnyi magasságban levágják. Ezt azonban csak akkor szabad megtenni, ha a mag már nem tejes, különben összetöpreődik.

Mások a csöveket a lábán álló kukoricán **lehéjazní** szokták. Ekkor a csőröt az azt fedő leveleket lehúzzák, de nem tépik le, amint a cső is a száron marad. A levegő és a nap a csövet így jobban éri, az hamarabb szárad és érik.

Akár záslóznunk, akár hajazunk, ahhoz, hogy a kukorica hamarabb érjék, meleg, derült idő kell. Hideg, esős időben a lezáslózott kukorica sem érik jobban, a tövön lefosztott cső pedig elnyáskosodik.

Még a legtöbb sikert azzal szokták elérni, ha a kukoricát meghagyják lábán ameddig lehet, azután pedig száraz időben **csövestől kivágják,** a szarát laza kékébe kötik és azokat laza kupokba összeallogatják, hogy a szél jól járassa. Kinek kevés az éretlen kukoricája, akár le is hordathatja és a kékéket udvarán, a szérűn stb. utánérésre összeallogathatja, hogy a kukorica földjét még ősszel idejében bevetesse, vagy tavaszi alá az őszi szántást a nagy fagyok beállta előtt megadhassa. A kékébe kötött kukorica különben akár karácsonyig is kint maradhat a földön, különösen ha az fölázott és a lehordáshoz a nagyobb fagyot be kell várni. Az éretlenül levágot kukorica kékében utánérik, de még a puhaszemű kukoricának magja is oly kemény, acélos lesz, hogy nehezebben morzsolható és csak daráltan etethető.

A legjobb persze, ha a gazda oly kukoricafajtát termeszt, amely nála biztosan beérik. A korábban beérő kukorica termesztése különösen ott van helyén, ahol utána még búzát vetnek. Igaz, hogy jó esztendőben a kései tengeri többet terem, de kárpótlást kap érte a gazda: egyrészt abban, hogy rossz esztendőben nem marad kukorica-termés nélkül, másrészt pedig minél későbbi valamely kukorica, annál kisebb utána a búza termése.

Azután vannak már nemesített korai és közepes érésű kukoricáink, melyek többet teremnek azoknál az elfajzott, rosszul benőtt, nagy csutkájú, rövid szemű kései kukoricáknál, melyeket kisgazdáink országsszerte még termesztnek. A búza után a magyar föld főnövénye a kukorica. De míg a búzánál a kisgazdák javarésze már megtanulta megbecsülni a nemes magot, nemesített kukoricát még kevés kisgazda földjén találhatni. Pedig, ismétlem, van ezek közül korai is, mely termésre lefőzi a régi rossz kései fajtákat.

Aki ilyen nemes kukoricát vesz vetőmagnak, kérdezze meg nemesítőjétől azt is, mily széles sorokba vessse és mennyire egyelje ki. A kukoricának is meg kell adni a neki megfelelő tenyészterületet, azaz akkora helyet, hogy akadálytalanul fejlődhessek. Ez pedig minden fajtánál más és más.

A kukorica továbbá nemcsak akkor marad el fejlődésében és csöképzésben, ha nagyon sűrűre hagyjuk meg, de akkor is, ha későn egyezzük ki vagy elkésve fattyazzuk. Sok kisgazda pedig szereti ezt jó későre halogatni, hogy így zöldtakarmányhoz jusson. De ezt megfizeti azzal, hogy kisebb lesz a cső és lassabban fejlődik.

A művelési növénytől a gyom a nedvességen kívül sok táplálékot is von el. Hogy a kukorica vigan nőhessen, azt állandóan gyomtalanul kell tartani.

Nincs növényünk, mely úgy hálálná meg a ráfordított gondot és munkát, mint a kukorica. Hazánk legszárazabb vidékén, az Alföldön is, nem egyes jó esztendőkből, hanem évek átlagában 20 mázsa körüli szemterméseket érnek el kataszteri holdankint ama uradalmak, amelyek a kukoricát belterjesen művelik. Azaz nem a régimódi szerint természetik, mint azt őseinktől tanultuk. Ma már egész más idők járnak, más az élet, másképpen kell gazdálkodni és a kukoricát is más módon kell termesztetni.

Hogy hogyan, azt elmondja a következő könyvecske is: *Bittera Miklós dr.: A kukorica mint szemestermény és mint takarmánynövény.* Ez a munka elsősorban kisgazdák részére íródott, megértheti minden gazda és tanácsait követve gyenge kukoricaterméseit akár meg is kétszerezheti.*

Nemes vetőmag után nagyobb a termés.

Irta: M. O.

Olvasóink figyelmét már ismételtelen felhívtuk arra, hogy nemesített vetőmag használata tekintélyesen fokozza a termést. Nemes magból szebb, a betegségnek jobban ellenálló és többet termő növények fejlődnek. Ezt már több ízben képekben is bemutattuk. Így legutoljára ez évi 18. számunkban bemutattuk a kompolti nemesített F. lent, 29. számunkban pedig a kompolti nemesített F. kendert. Mind a kettőnek óriás növése méltán kelt csodálkozást. A 26. számunkban a nemesített hatvani búzákkal történt kísérletek terméseredményét feltűntető kép pedig szemléltetően mutatta, hogy a nemes búza termőképessége mennyire felülmulja a közönséges fajtáját.

Főnövényünk mindig a búza volt és ma még inkább nyert fontosságában azáltal, hogy a búzaválutára kezdünk rátérni, azaz búzában fizetni. Nemcsak az adóját kell már nemsokára a gazdának búzaértékben leróni, de az iparosok, orvosok stb. is búzában kezdik fizettségüket a gazdától kérni.

Kiváló érdeke tehát a gazdának, hogy búzaterméseit lehető nagyra felfokozza. Ebben segítségére van a nemes vetőmag is. Tekintettel a búza kiváló fontosságára, ismét közlünk képeket annak szemléltetésére, hogy: «Ki mint vet, úgy arat.» Mind a három kép idei felvétel. Az első kép a hatvani uradalommal mesgyés oly kisgazda búzaföldjét mutatja be érés előtt, aki abba közönséges magot vetett. A második képen ugyancsak az uradalommal szomszédos, más kisgazdának buzavetése látható, aki a vetéshez nem közönséges, hanem *hatvani nemesített* vetőmagot használt. A harmadik képen végül nemesített hatvani búzát látunk az egyik uradalmi táblán. Míg a közönséges vetőmag után vetés felette gyenge, addig a nemes búzáé kisgazdaföldön is sokkalta jobb, míg a legfejlettebb az uradalmi táblán. Ez csak amellett szól, amit már többször elmondottunk, hogy minél bővebb termő valamely fajta, annál inkább meghálálja, ha jól megmunkált és jó trágyaerőben lévő földbe jut. Általában az uradalmi földeket jobban művelik és trágyázzák és innét van, hogy a nemes vetőmag az uradalmakban szokott

Közönséges búza kisgazda földjén.

legtöbbet teremni. Nem elég tehát nemes magot vetni, hanem földjének jó munkát, elegendő trágyát is kell nyújtani, hogy rajta a nemes fajta teljesen kifejlődhessen.

Azonkívül az egyes nemesített fajták között nagy a különbség: más-más földre, különböző vidékre stb. más-más fajta kell. Így száraz-meleg vidékre a korán érő fajták valók; nem belterjesen művelt és gyenge földbe nem valók a legbővebben termő, legigényesebb fajták, mert ott termőképességük nem érvényesülhet. Aki tehát nemes vetőmagot rendel, feltétlenül közölje azt, milyenek a gazdasági viszonyai, milyen a talaja stb., hogy a viszonyainak megfelelő fajtát kapjon.

Miből és mimódon állítják elő a pótkávét!

Irta: Windisch Rikárd dr., gazd. akad. r. tan.

A boltokban pótkávét, frank-kávét, cikória, fügekávét elnevezésen árusított készítmények igen különböző növényi részekből készülnek. Még pedig úgy, hogy ezeket fölaprózva megpörkölük, majd durvább-finomabb porrá megőrlik. Ebben az alakban árusítják. Rendeltetésök a valódi kávé — a babkávét — részben, vagy teljesen helyettesíteni. A valódi kávé drága volt már a háború előtt is, jelenleg pedig sokkal drágább, mint akkor volt. Már a háború előtt is sokan nem tiszta pörkölt kávéból főzték a fekete kávé, amely tejjel keverten szolgáltatva a tejeset, hanem csak bizonyos mennyiségű őrölt pörkölt kávéból és megfelelő mennyiségű pótkávéből. A háború folyamán mindig kevesebb és kevesebb kávé és mindig több pótlékot használtak föl. Sokan, akiknek már sem akkor, sem most kávéra nem tellett, tisztán pótkávéből készített kávé fogyasztottak.

Nemcsak azok vásárolnak és fogyasztanak pótkávét, akiknek elég pénzük nincsen a babkávét megszerzésére. Vannak, akiknek betegségekből kifolyólag nem szabad állandóan koffeint fogyasztaniok, amely a valódi kávénak izgatató hatású alkotórésze. A nálunk árusított pótkávékban koffein nincsen s ezért nincsen is az ezekből készült italoknak izgatató ártalmas hatásuk.

Nálunk készítenek pótkávét gyökerekből és más egyéb — cukortartalmú — növényi részekből is. Ilyenek a cikória gyökere, a kukorépa s más répaféleségek, továbbá a füge termése, a datolya, a szentjánoskenyér. A kukorépat, a cikória gyökereit kiszedése után jól megmossák, szeletekké felaprózzák és megaszalják. Utána épen úgy megpörkölük, mint a babkávét, finomra megdarálják és a pótkávét készítenek. A száraz koszorúfügét feldarabolják, barna színűre megpörkölük és megdarálják. Ily módon készül a fügekávét.

Nálunk sok pótkávét készítenek lisztes magvakból; pld. rozsból, árpából, búzából, babból, lencséből, borsóból, tölgyemakkból. A búza, a rozs, az árpa s a többi felsorolt magvak megpörköltve és megdarálva szolgáltatják ama pótkávét.

* Megrendelhető a *Vasárnap* kiadóhivatalánál is. Ára bérmentes küldéssel 176 korona.

kávékat, amelyek búza-, rozs- árpa-kávé néven árusítatnak. Ha ezek árpa-, búza-, *rozsmalátakávé* néven kerültek forgalomba, akkor eme magvakból előzetesen *malátát* készítettek és ezt pörkölik meg. A mondott magvakból maláta úgy készül, hogy vízbe áztatjuk a malátakészítésre szánt magvakat mindaddig, míg kellően meg nem áztak. Az áztató vizet időnkint változtatjuk. A beáztatott magvak malátává úgy alakulnak, hogy hűvösebb helyen kicsiráztatjuk ezeket. Amidőn a kibújt gyökérsira hossza elérte a szem hosszának kétszeresét, a maláta készen van, a kicsirázott szemeket vékony rétegben eltergetve megfonnyasztjuk és azután megpörköljük. Így készül az árpa-, a búza-, a *rozsmalátakávé*.

A fogyasztó a jóminőségű pótkávétól megkívánja a jelentékeny festőképességet. Azaz ebből annyi, mint amennyit a babkávéból használunk, ugyanannyi vízzel leforrázva és kivonva, lehetőleg ugyanolyan színű kivonatot adjon. E vizes kivonat határozott és bizonyos mértékig édes ízt mutasson. Annál értékesebb, ízben minél inkább megközelíti a valódi kávéét s általában minél jobb ízű s minél több vízben is oldható táplálóanyagot tartalmaz. A jóminőségű kávépótló nincsen elégetve, nem savanyú, nem penészes. Nedvességtartalma bizonyos határon alóli (12—18%-nál csekélyebb).

Nemesített hatvani búza kisgazda földjén.

Ha sok benne a homok, tisztátalannak mondjuk. Például ha a répát, a cikória gyökerét mosatlanul, földesen használjuk fel pótkávégyártásra, ilvet kapunk. Hamisított a pótkávé akkor, amikor mindenféle, abba egyáltalán nem való hulladékot, szemetet kevertek.

A felemlítt növényi részekből gyártják leginkább a pótkávékat; a felsoroltakon kívül, hogy épen csak a legfontosabbakat említsem, készítenek pótkávékat még az alább felsoroltakból: a szőlő, a datolya, a spárga, a napraforgó, az orgonabokor magjából, a boróka- és a csipkebogyóból, a csicséri borsóból, a bükkmakkból, az aszalt almából és körtéből, a madárcseresznyéből, a ribizkéből és az egresből, a tatárka, hajdina magjából, a dióból, a vadgesztenyéből, a burgonyából.

A nagyon elterjedt *frank-kávé* a cikória gyökeréből készül. Amidőn a háború folyamán a gabona- és az egyéb ehető magvak csak nagyon korlátolt mennyiségben állottak rendelkezésre, pótkávégyártásra felhasználni próbáltak olyan gyökereket, magvakat és növényi eredetű hulladékokat, aminőkből rendes körülmények között ilyet nem gyártottak. Ilyenek voltak a tarack s a gyermekláncfű gyökere, a szálep-gumó, a szeder gyümölcse, a kender, a görögcszéná magja, a hársfa termése, a kakaóbab héja, a csokoládégyártás hulladékai, a szersdella, az akác, a gleditsia, a parlagi csibehúr, a bírs és a naspolya magvai.

Érdemes volna házilag, különösen faluhelyen, kipróbálni eme irányban a felsorolt nyersanyagok valamelyikét. Akinek kávépörköltje van, ebben megpörkölteti az említett nyersanyagok valamelyikét, épen úgy, mint a kávébabot. Vigyáznia

kell arra, hogy ezeket se égesse meg. Csak sötétbarna színűre kell megpirítani ezeket, majd megdarálni, vagy pedig mozsárban porrá törni. Az ily módon készített különféle pótkávékat ki lehet próbálni azután és amelyik legjobban ízlik, azt házilag állandóan lehet készíteni.

A legtöbb gazdaságban könnyűszerrel lehet összegyűjteni a szükséges nyersanyagokat s kevés munkával és fáradsággal lehet házilag olcsó pótkávékat házi használatra előállítani.

Kicsiben meg lehet ezt elsőben próbálni a szőlő, az akácfa, a gleditsia magjaival, a gyermekláncfű és a tarack gyökereivel. Kísérlet tehető megszereshető másnemű, a gazdaságban összegyűjthető alkalmas növényi részekkel is. A vörösbör törkölyéből kirostáljuk a szőlőmagot, vízzel jól megmossuk és kiszárítjuk, majd megpörköljük. A gyermekláncfű, *faraxacum*, vagy a tarack gyökerét kiássuk, vízben jól megmossuk, felaprítjuk, megszártjuk és végezetül megpörköljük,

A rétek legeltetése. Rendes körülmények közt a rét a sarjúkaszálás után még növeszt annyi zöldet, hogy azt érdemes a marhával lelegeltetni. Ezidén a legtöbb réten a nyári szárazság miatt elmaradt a sarjú, de a szeptemberi esőzések nyomán legelőre van kilátás. Számolni kell tehát azzal, hogy a különben is nagymérvű takarmányhiány mérséklésére minden rétet legeltetni fognak az állattenyésztők. Az őszi legeltetés a tapasztalat szerint nem is árt a rét jövő évi termőképességének, ha a rét talaja nem túl nedves. Nedves, sáros rétre azonban sohse szabad legelő marhát bocsátani! Ugyanis a nagytestű marha épúgy, mint a birka, vagy a sertés lába nyomán a nedves talajt letaposza; a letaposás helye a kiszáradás után kőkemény lesz és benne a növényi gyökerek rosszul táplálkoznak. Ezért a letaposott területen a jövő évben is csak csökevényesen nő a fű. Ha télen, vagy nedves időjárás mellett a réten az emberek gyalogutat, vagy a vetéseken a nagyobb vadak «szarvasjárás»-t taposnak, e helyeken éveken keresztül nem lesz oly élénk a növények fejlődése, mint a tábla egyéb helyein. Az ok itt is ugyanaz.

A folyami rák. A legkeresettebb és legdrágábban vásárolt csemegéje a vagonosabb embereknek a rák, miért is kívánatos volna a köves fenekű, csendesebb folyású patakokat, úgy mint a síkság patakjait, rákkal benépesíteni és szaporulatát rendszeresen piacra hozni. A rák tudvalevőleg csigákkal, kagylókkal, férgelével, álcákkal, békákkal táplálkozik. Teljes fejlettségét 4—5 éves korban éri el. Legjobban szeret fákkal, cserjékkel benőtt, sötétebb helyeken tartózkodni, hol a sziklák alja s a fagyókerek nyujtanak neki buvóhelyet. Ezeket csak este felé hagyja el, hogy táplálékot keressen. A nőtény december elején rakja le tojásait, melyek június végén szoktak kikelni. Ha megfelelő patak folyik át földünkön és azt be akarjuk telepíteni rákkal, szerezzünk 4—5 éves rákokat a miénkhez hasonló patakból. Sohse szabad azonban hideg, hegyi patakból eredő rákot alföldre vinni, vagy megfordítva. Szállítás céljából rakjunk zöld csalánt vagy mohát fűzfa-kosárba és a csalán közé helyezzük a rákokat. Legelőszerebb a tenyésztőket szeptember végén behelyezni a patakba, hogy az októberi párosodásig új lakóhelyüket megszokhassák. Minden méter parthosszra két nőtényt és egy hímét számítsunk.

Hatvani nemesített búza a hatvani uradalom egyik tábláján.

(Havas Géza felvételei.)

Szüretelő gazdák Felső-Olaszországban.

A csávázás helyes módja. Az üszög pusztítása folytán előálló kár nagysága talán meghaladja azt a gabonamennyiséget, amit a gazdának földadójában be kell majd szolgáltatni. Ennek az óriási veszteségnek a jövőben való elkerülése érdekében a tisztántúli mezőgazdasági kamara azt javasolja, hogy törvényt hozzanak Németország példájára a kötelező csávázás (pácolás) elrendelésére. Remélhetőleg ilyen törvényre nem lesz szükség, mert a gazdasádalom önmagától is alkalmazni fogja azokat a védekező eljárásokat, amelyekkel ezt az óriási veszteséget el lehet hártani. De nemcsak az a baj, hogy sok gazda egyáltalában nem pácolja a búzát vetés előtt, hanem talán még nagyobb baj az, hogy aki csáváz, az is gyakran helytelenül végzi ezt és azért nem ér el megfelelő eredményt. A csávázásnak (pácolásnak) legegyszerűbb és leghatásosabb módja, hogy a magvakat félszázalékos rézgálicoldatban megmossuk (100 liter vízben feloldva fél kilogramm rézgálicot). Nem elég ebben az oldatban a magot megáztatni, vagy vele a magot megöntözni, hanem egy zsákszóvettel bélelt vesszőkosárban belemertve a magot a csávázó oldatba (pácba), kézzel is jól át kell dörzsölni, alaposan meg kell mosni. Az oldat felszínére jövő, üszöggel telt léha magvakat merjük le és égessük el. Szükséges azonban, hogy a zsákokat is beazassuk a rézgálicoldatba, úgyszintén ajánlatos a vetőgép magszekrényét és vetőtölcsereit is jól megmosni vele, hogy a fertőzésnek ezt a lehetőségét is kikerüljük. A rézgálicon kívül vannak ugyan más csávázó szerek is (uspulun, formalin), melyek szintén hatékonyak, azonban a rézgálic használata a legegyszerűbb és legolcsóbb. A méz, a trágyalé és az egyszerű vízben való megmosás pedig semmit sem használ az üszög ellen.

TANÁCSADÓ

Kérdés. 1. Milyen szőlőfaj legjobb bortermésre? Hol szerezhető be szőlővessző? 2. Kétszövű 16-os vadászfegyvert hol és mennyiért szerezhetek be? 3. Vadászati engedélyt hol kaphatok és mi a díja egy évre? (S. J., Derecske.) — Felelet. 1. Bőven termő borfajok: aramon, kövidinka, mustos fehér, szászoros, szlankamenka stb. Jófajta fehér asztali bort termő fajok: olasz rizling, piros veltelini, ezerjóf, mézes fehér. Jó vörös bort ad: kadarka, kék frankos, merlot, stb. Pecsényebort szolgáltató fajok: kéknyelű, muskotály, szilváni, hárslevelű, leányka, furmint, stb. A sor- és ültetési távolság a helyi és talajviszonyok szerint többféle lehet. Aszerint, hogy sorosan, négyzetesen vagy hármas kötésben ültet, egy kat. hold vessző szükséglete 5—6000 darab. Vesszők és dugványok beszerezhetők Ungváry László r.-t. Cegléd. 2. Mrawko puskaművesnél (Budapest, Károly-körút 9.) új fegyver 70—60 ezer, használt fegyver 45—40 ezer koronába kerül. 3. Vadászati engedélyt a szolgabírói hivatal ad és az engedély díja vagyoni állapot szerint változik.

Kérdés. Miképp lehet a vadgesztenyét takarmánynak felhasználni? (M. J., Acsa.) — Felelet. A vadgesztenyét nyersen felaprózva törekkkel vagy szeccskával keverve összes háziállatainkkal feltakarmányozhatjuk. A takarmányozást kis adagokkal kell kezdeni, hogy az állatok hozzászokjanak, mert eleivel keserűsége miatt nem szívesen fogyasztják. Teheneknek 5—6 kilónál többet ne adjunk, mert a tej kellemetlen mellékzajt kaphat. Göböllyel etethető 10 kg. is. Lovak legfeljebb 3 kg. t, juhok 1/2, esetleg 3/4 kg.-ot kapjanak. Ha keserű ízét eltüntetni akarjuk, a vadgesztenyét öregszeműre megdaráljuk és 1—1 1/2 napig vízben áztatjuk, miáltal keserűségét elvesztve minden állat szívesen eszi.

VÁSÁR ÉS PIAC

Gabona, liszt és élelmények. Búza 76 kg.-os: Tiszavidéki 10.000—10.100 K. pestvidéki és fejérmegyei 10.000—10.050 K. Búza 78 kg.-os: pestvidéki és fejérmegyei 10.100—10.150 K. Tiszavidéki 10.100—10.200 K, rozs 7250—7350 K, takarmányvárapa 6800—6950 K, sörára 7200—7400 K, zab 6700—6800 K, repce 15.500—16.500 K. A budapesti malmok újabb jegyzéssel kilogrammonként a következők: nullásliszt 156 K, főzőliszt 154 K. I. kenyérliszt 142 K. II. kenyérliszt 125 K. takarmányliszt 66 K. Vidéki malmok lisztjéért kilogrammonként a következő árakat fizetik: Duplafogós nullásliszt 150 K, nullásliszt 140 K, főzőliszt 130 K, 6-os kenyérliszt 122 K, 7 1/2-es kenyérliszt 110 K. 8-as takarmányliszt 60 K, nullás rozsaszt 110 K, 1-es rozsaszt 94 K. Korpáért 100 kilogrammonként 5000—51100 koronát fizetnek.

Vetőmagvak. Nyers lucernamag 40.000 K, nyers lóheremag 43.000 K, bíborheremag 40.000 K, fehérheremag 50.000 K, haltacimmag 13.000—19.500 K, tiszta tavaszi búkköny 11.600—12.000 K, zabos tavaszi búkköny 10.000—12.000 K, szősős búkköny 25.000—28.000 K. Őzi borsó 11.000—11.500 K, viktoriá borsó 12.000—13.000 K, velőborsó 13.000—13.500 K, fehérbab 6800—7000 K, tarka bab 6600—6800 K, mák 40.000—41.000 K, káposztarepce 15.500—16.000 K, mustármag 16.000—17.000 K métermázsánként feladóállomásraól.

Takarmány. Rétiszéna elsőrendű 2300—2750 K, másodrendű széna 1720—22870 K, harmadrendű csomogalásra 1200—1700 K, muharszéna 2500—2800 K, lucernaszéna 2600 K, takarmány 1300—1600 K, alomszalma 700—900 K, zsupszalma 1400—1800 K métermázsánként. Zsupszalma 4—5 kilogramm kénévánték 70—80 K.

Budapesti vágómarhavásár. Bika jobbminőségű 132—230 K, kivételesen 290—333 K, silánvabb 96—126 K. Ökör jobbminőségű 170—285 K, kivételesen 330—370 K, középminőségű 122—164 K, alárendelt minőségű 96—118 K. Tehén 105—275 K, kivételesen 310—370. Bivaly 92—122 K, kivételesen 175—215 K. Nővendék 95—132 K, kicsontozni való 82—96 K kilogrammonként élősúlyban.

Budapesti lóvásár. Háts csikó 4000—80.000 K, könnyebb kocsi 60.000—140.000 K, ígás kocsi 60.000—185.000 K, ígás kocsi könnyű 30.000—60.000 K, számár 7000—17.000 K, alárendelt minőségű lovak 5000—29.000 K, vágólovak 8000—20.000 K.

Borjű és juh. A budapesti vásáron borjű 160—210 K között cseréltek gazdát. A juh ára kilogrammonként 104—140 K.

Budapesti sertésvásár. Elsőrendű urasági 470—480 K, kivételesen 485 K, elsőrendű szedett 410—470 K, közép 320—360 K, könnyű 270—280 K, öreg urasági nehéz 400—420 K, öreg szedett 300—320 K. Átvészelt nehezebb süléd 210—220 K, nem vészelt 170—180 K. Zsir ára nagyban 700—740 K, szalonna 600—650 K kilogrammonként.

Gyapjú. A gyapjúpiac helyzete csekély forgalom mellett változatlan.

Nyerabőr. Magyar marha- és birkabőrök 350—355 K, tarka bőrök 360—370 K, borjűbőr 630—640 K, juhbőr 200—220 K, kecskebőr 650—700 K kilogrammonként. Lőbőr 220 cm-en felül 4800—5000 K, azon alul 4000—4200 K darabonként.

Tej és tejtermékek. Tej ára nagyban 3670 K, kicsinyben 38 K, tejjel 140 K habtejszín 320 K literenként. Elsőrendű teavaj 740—760 K, tehénturó 80—100 K, kevert turó 180—200 K, trappista- és óvári sajt 420—460 K kilogrammonként.

Zöldsgéfélek és gyümölcs. Paradicsom 23—25 K, zöldpaprika 18—21 K, burgonya 26—30 K, zöldbab és vajbah 76 K, vöröshagyma 96 K, foghagyma 76—90 K, tök 20—24 K, káposzta 30—32 K, kel 40—42 K, uborka 30—50 K, kalarabé 25—36 K, sárgarépa és petrezselyem 24 K, sóska 50 K, fekete retek 30 K kilogrammonként. Alma 30—60 K, körte 40—80 K, sárga dinnye 18—40 K, görög dinnye 10—16 K, szilva 24—36 K, őszibarack 40—140 K, szőlő 50—90 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke élő rántanivaló 360—500 K, sütnivaló 600—900 K párja. Lih, hizott, kilója 580—650 K, tyúk, élő, párja 600—900 K, tojás darabja 27—29 K.

Bor. Tápíósán, must 50—60 K, 6-bor 70—80 K. Somlyóvásárhely, bor 80—100 K. Kalocsa, must 40—60 K, bor 50—60 K. Gyöngyös, 11 fokos bor 60—61 K, 12 fokos bor 70—71 K.

Szesz és szeszszitalok. Szilvapálinka 690—800 K, törköly 750—800 K, törköly 750—800 K, seprő 730—770 K, borpárlat 800—1200 K. Közöséges szesz maximális ára 505 K.

Idégen pénznemek legmagasabb ára. A deviza-központ hivatalos árjegyzése 1922 szeptember 26-án: Napoleon arany 9480 K, angol font 11.425 K, dollár 2575 K, francia frank 195 K, német márká 2 K 10 f, olasz lira 110 K — f, osztrák korona 32 f, román lej 16 K 50 f, cseh korona 82 K — f, svájci frank 485 K, szerb dinár 32 K 80 f, lengyel márká 35 f. Zürichben 100 magyar koronáért 0-21 1/2 svájci frankot fizettek.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Figyelmeztetés!

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi előállítási költségek miatt lapunk küldését az előfizetés lejárta után kénytelenek vagyunk azonnal beszüntetni, kérjük előfizetőinket, hogy előfizetésüket a régi lejárta előtt megújítani sziveskedjenek.

A nyugatmagyarországi határkiigazítást csak kénytelenségből fogadtuk el. A népszövetségi tanács mindössze tíz községet ítél vissza Magyarországnak a nyugati részekben, körülbelül ötezer főnyi lakossal és mintegy tizenötezer hold területtel, pedig ez megközelítően csak fele annak, aminek visszacsatolását Magyarországhoz a határkiigazító bizottság javasolta. Az ítélet kihirdetése után Villani Frigyes báró, aki az osztrák-magyar határkérdésben a magyar kormány képviselője, a népszövetségi tanács előtt nyilatkozott tett, hogy a magyar kormány *nincs megelégedve a döntéssel, de kénytelen azt elfogadni*. A tíz községet október elején csatolják vissza Magyarországhoz.

Csongrád megye új gazdasági főfelügyelője. A földművelésügyi miniszter Z. Zboray Bertalant, Csongrád vármegye gazdasági főfelügyelőjét Szentesről Nagymarosra helyezte át s Nógrád vármegye gazdasági főfelügyelőjét, Hensz Istvánt viszont Szentesre osztotta be.

Hármas emlékművet lepleztek le Tállyán. A zemplénmegyei Tállya község főutcáján vasárnap leplezték le Lavotta János, a mult század híres hallgató és táncmesterének, a magyar Orpheuszának, Zempléni Imrey Árpád, a Turáni dalok költője, a Kisfaludy és Petőfi Társaság tagjának és Bernáth Béla gazdasági főtanácsos, a tokajhegyaljai szőlők újjáratremtőjének bronzdomborművét. Az ünnepély istentisztelettel kezdődött. Délután az emlékmű leplezése előtt Kovácsy Ferenc szőlőbirtokos, a tállyai szoborbizottság elnöke, üdvözölte a vendégeket. Vikár Béla, az Akadémia tagja, ünnepi beszédet mondott. Méltatta Lavotta János, Zempléni Árpád és Bernáth Béla emlékét. Szathmáry István dr., a Petőfi Társaság tagja, Zempléni Árpádról emlékezett meg, aki a turáni eszme költője és Lavotta több ismeretlen művét mentette meg a feledés homályából. Hegyi Anna operanékesnő Lavotta első szerelme című dalt énekelte el. Mosolygó tokaji plébános Bernáth Béla érdemeit méltatta. Bernáth János pedig a Nemzeti Torna Egyesület nevében hódolt Bernáth Béla emlékének, aki a nemzeti testnevelés ügyének lelkes szószólója volt. A gyönyörű emlékművet Borcsik Árpád községi jegyző vette át megőrzésre a szoborbizottságtól. Végül a református dalárda Szklenka Ferenc karnagy vezetésével a Szózatot adta elő. Este a Fekete Sas vendégfogadóban hangversenyt rendeztek.

Az ántánt béketárgyalásokra hívta meg Kemal pasa kormányát. A török-görög háborúból török-angol kérdés lett, amennyiben Anglia — egyedül az ántánt államai közül — a fegyveres ellenállás mellett foglalt állást. Anglia semmi esetre sem akarta feladni a Dardanellák s a tengerszorosok nemzetközi ellenőrzését s nem akarta visszaadni a törököknek Konstantinápolyt. Poincaré fáradozott leginkább azon, hogy Anglia a békés megegyezés felé hajoljon. Fáradozásának meg is lett az az eredménye, hogy az ántánt közös jegyzéket intézett az angorai kormányhoz, amelyben béketárgyalásokra hívja meg Velencébe, vagy más helyre. Az angorai kormány kedvezően fogadta a jegyzéket, de a tárgyalások sorsa Kemal pasától függ, aki bizonyos feltételekhez ragaszkodik. A török csapatok közben behatoltak a semleges területre s már kisebb összeütközések is voltak az angol csapatokkal, amelyeket lényegesen megerősítettek.

Bánffy Miklós gróf hozzájárult a népszövetségi képviselők ellenőrző kiküldéséhez. A Népszövetség teljes ülésén foglalkozott a kisebbségek kérdésével. Ebből az alkalomból Bánffy Miklós gróf külügyminiszter is beszédet mondott. Beszédében kijelentette, hogy hozzájárul ahhoz a javaslat-hoz, amely szerint a nemzetek szövetsége küldjön képviselőket a vegyeslakosságú területekre. Kijelentette, hogy Magyarország kész együttműködni a többi európai állammal a kisebbségek kérdésének megoldásában és sorsak enyhítésében. Visszautasította a külügyminiszter az egyik cseh kiküldöttnek a megcsonkított Magyarországon maradt kisebbségek sorsára vonatkozó vádjait. A közgyűlés a magyar külügyminiszter előadását élénk tetszéssel és igen kedvezően fogadta.

Repülőgépet ajándékoznak a pápának. Mint az olasz lapok írják, nemrégiben két bitoros légiutat tett s a tapasztaltakról jelentést tettek a pápának. A bitorosok elragadtatással beszéltek a repülés gyönyörűségeiről. A bitorosok leírása olyan benyomást tett a Szentatyára, hogy maga is kifejezte azt a kívánságát, hogy felrepülne egy géppel. A pápa kívánságának elhangzása után a legősibb olasz nemesi családok összegyülekeztek s elhatározták, hogy Öszentségének egy repülőgépet fognak ajándékozni.

Tompa Mihály szobája a rimaszombati múzeumban.

Ghillány Imre báró volt földművelésügyi miniszter meghalt. Ghillány Imre báró, volt földművelésügyi miniszter, sashalmi birtokán, Hatvan mellett, szeptember 23-án meghalt. Ghillány Imre báró a sárosmegyei *Fricsen* született 1860 július 28-án. Tanulmányainak elvégzése után a sárosmegyei Ghillány-birtokok kezelését vette át. Az 1910. évi országgyűlési választásokon az eperjesi kerület nemzeti munkapárti programmal küldte a képviselőházba. A király 1912-ben valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki és 1913-ban Tisza István gróf őt kérte fel a földművelésügyi miniszterium vezetésére. Ghillány a földművelésügyi miniszteri székben folytatta Serényi Béla politikáját, amelynek a többtermelésre való törekvés volt főcélja. Egyik megalapítója volt a Nemzeti Középpártnak. A *Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület* élén mulhatatlan érdemeket szerzett. Ghillányt Sashalmon temették el. A temetésen megjelent a kormány képviselője, a kispap, a Nemzeti Társaskör és a Tisza-bizottság küldöttsége.

Véglegesen rendeződik a hadirokkantak ellátásának kérdése. A hivatalos lapban utasítás jelent meg a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik ellátásáról szóló rendeletek végrehajtásaképpen. Kimondja a rendelet, hogy ellátásban részesül minden magyar állampolgár, akinek testi vagy szellemi épsége a katonai szolgálat alatt jelentősen csökkent. Ugyancsak ellátást kap a nemhivatásos katonai szolgálat alatt meghalt magyar állampolgár özvegye és árva. A rokkantiáradék évi összege 25–50 százalékos rokkantság esetén 1200 K, 50–75 százalékosoknál 2400 K, 75–100 százalékosoknál 4200 K, a kereken 100 százalékosoké pedig 4800 K. Az özvegyi járadék összegét évi 2400 koronában állapították meg.

Apáthy László százados temetése. Apáthy László tüzérszázados, akit a legutóbbi nyugatmagyarországi felkelésben való részvételével kapcsolatban függelemsértés vádjára alaptalanul letartóztattak, a XVI-os helyőrségi kórházban tüdőgyulladásban meghalt. Tragikus halála mély részvétet váltott ki a hazafias magyar körökben. Apáthyt mélyen elkeserítette a nyugatmagyarországi akció sikertelensége s a megaláztatás, amelyet el kellett szenvednie. Börtönében önmaga akart véget vetni életének. Akkor elkerülte a halál s most megváltotta őt szenvedéseitől. Az Ébredő Magyarok Egyesülete, melynek hű tagja volt, gondoskodott temetéséről. A ravatalt a Sörház-utcai színház előcsarnokában állították fel s innen vitték pénteken örök pihenő helyére, a Kerepesi-úti temetőbe. A koporsó beszentelése után *Palóci Horváth István*, az ÉME. elnöke, a sirnál pedig *Héjjas Iván* és *Lendvay István* mondtak búcs beszédet. A szomorú véget ért magyart, mintegy tízenöt ezer főnyi ébredő magyar kísérte el utolsó útjára.

Drágább lett a trafik. A dohányféléknek árát vasárnap óta felemelték átlag 100–110 százalékkal. Az új árak a következők: *Cigaretták:* Nilus 6.—, Memphis 5.—, Miriam 3.20. Király 3.20. Hölgy 3.—, Hercegovina 2.20, Szimfónia 1.80, Duna és Dráma 1.—, Magyar —.75 korona. *Szivarok:* Milares 20.—, Operas 17.—, Cuba 16.—, Rosita 11.—, Portorico 10.—, Cigarellas 7.—, Rövid szivar 7.—, Pannonia 3.— korona. *Dohányok:* Finom török (25 gramm) 75.—, Finom Hercegovina 38.—, Középfinom török 26.—, 9/20-as dohány 19.—. *Pipadohány:* Magyar pipadohány 7.—, Kapadokhány 9.—, Középfinom pipadohány 11.— korona.

Dolgoznak a kivándorlási hiénák. A belügyminiszter leiratban figyelmeztette a közigazgatások első tisztviselőit, hozzák a közönség tudomására, hogy *alaptalan az a híresztelés, mintha a spanyol kormány magyar földműveseket keresne.* A belügyminisztériumban ugyanis jelentések érkeztek arról, hogy az ország különböző részein kivándorlási ügynökök hazug ígéretekkel kivándorlásra csábítják a földműveseket. Ezek az ügynökök a hiszékeny népet a magyar kormány előtt mindaddig ismeretlen területre akarják kicsempíteni.

«Szabad és biztos birtok s az ebből folyó hitel: első lépcsője szellemi és anyagi haladásunknak.»

(Széchenyi István.)

Titkos kommunista szervezetet leplezett le a rendőrség. A főkapitányság egyik detektívje hónapokkal ezelőtt egy józsefvárosi kávéházban észrevette, hogy egy ott időző munkás zsebéből valamilyen nyomtatvány esett ki. A papírt feltűnés nélkül felvette. Ez egy litografált újság volt s címlapja a következő: «Kommün». A munkást ettől kezdve figyelték. Megállapították, hogy *Greiner József* a neve s bátyjával, Ferencel együtt vezetője egy titkos kommunista szervezetnek. Ők adták ki «A Kommün» című hetilapot is, amelyből eddig harminckilenc szám jelent meg, tele az állami rend elleni izgató cikkeivel. Greiner Ferenc a zalaegerszegi internálótáborba került a proletárdiktatura után, de innen megszökött s Bécsbe, majd Berlinbe ment ki. Januárban jött vissza Budapestre, ahol több millió koronával megindította a kommunista-mozgalmat. Mintegy háromszáz munkást nyertek meg a céljaiknak, akik az úgynevezett «sejtrendszer» szerint működtek. A négy hétig tartó nyomozás során százöt kommunistát sikerült letartóztatni. Közöttük a vezéreket is. A kommunisták a szociálista szakszervezetekbe léptek be s itt kezdték meg aknamunkájukat.

Nagy szerepük volt a legutóbbi sztrájkmozgalmak elmérgesítésében, mert túlzott követelésekre bizták a munkásokat. A letartóztatottak részletesen bevallottak mindent a rendőrségen.

A nagykanizsai tűzoltótestület ötvenéves jubileuma. Nagykanizsán az elmúlt vasárnap ülte meg az ottani tűzoltótestület fennállásának ötvenéves jubileumát. Az ünnepségen megjelentek *Kállay Tibor* dr. pénzügyminiszter, továbbá *Ilosvay Bálint* és *Marinovich Imre* államtitkárok, *Kolbenschlag Béla* főispán, *Bugsch Aladár* tábornok és számosan a Dunántul közéleti jelesei közül. Bemutatták ama tűzoltók névsorát, akiket az Országos Tűzoltó-Szövetség *szolgálati érdemmel tüntetett ki.* A kitüntetettek sora élén *Knorizer György* állt, aki *negyven éve működő tűzoltó.* A közgyűlést nagyszabású gyakorlat követte.

Musztafa Kemal pasa,

a török nemzeti csapatok vezére, aki a görögöket kiverte Kisásiából s aki kikényszerítette a sevresi békeszerződés megváltoztatását.

Győzelmi istentiszteletet tartottak a magyarországi mohamedánok. A múlt pénteken *Gül Baba* sírjánál mohamedán istentisztelet volt, amelyen a magyarországi mohamedánok főpapja, *Abdul Latif* effendi mondott imát a török-görög harcok alatt elpusztult mohamedánok lelki üdvéért. Az istentiszteleten a magyar egyetemek és főiskolák testületileg vettek részt.

Miről lehet felismerni a hamis ezreket. A békéscsabai állatvásáron egyik kupecnél a rendőrség hamis ezerkoronást talált és megállapította, hogy több ilyen van forgalomban. Ez a bankjegy abban különbözik a valóditól, hogy a szövegben: «*Ez az államjegy*» szavak után a *vésző hiányzik* s ugyancsak *nincsen pont lejjebb, az «1920» évszám után.* A hátlapon lévő, különböző nyelveken írt értékjelző szavak után hasonlóképpen hiányzik a pont. Amíg végül a valódi bankjegyven Szent István koronájáról *hét gyöngyszem csüng* alá, addig a hamisítványon a gyöngyök száma mindössze *három.* Az ország összes hatóságai érelyes nyomozást indítottak a hamis bankjegyek felkutatására s annak kiderítése céljából, hol gyártották ezeket az értéktelen pénzjegyeket.

Lemondott az evangélikus egyetemes egyház felügyelője. Csak nemrégiben választotta felügyelőjéül a magyarhoni evangélikus egyetemes egyház *Solyomssy Lajos* bárót, akitől a hitélet fejlesztése terén igen sokat vártak. Most általános meglepetésre Solyomssy báró arról értesítette az egyetemes egyházat, hogy állandó tartózkodásra oláh megszállott területre kényszerülve, egyetemes felügyelői állásáról lemond. Legközelebb gondoskodnak helye betöltéséről.

OLVASÓINKHOZ!

Az idén ismét igen gazdag tartalommal s csinos kiállításban jelenik meg a

VASÁRNAP NAPTÁRA AZ 1923. ÉVRE,

melyet mindenki, aki legalább félévre előfizet, ingyen kap meg.

Október 1-én új előfizetést nyitunk, hogy alkalmat adjunk arra, hogy ezt a kedvelt, szórakoztató és tanulságos naptárt minél többen ingyen kaphassák meg.

Fölkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése **szeptember 30-án** lejár, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Aki szíven viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparos társadalom érdekeit, aki a vasárnapját kellemessé, hasznossá és tanulságossá akarja tenni, az előfizet a „**Vasárnap**“-ra.

A „**Vasárnap**“ legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

Előfizetési díjak:

negyedévre	100 K
félévre	180 K
egész évre	360 K

Mutatványszámot ingyen küld a

„**Vasárnap**“ kiadóhivatala
Budapest, IV., Múzeum-körút 1. sz. V. em.

A Soltra-ügy újabb tárgyalása. A büntetőtörvényszéken a mult csütörtökön tárgyalták a *Soltra* József rendőr meggyilkolásával kapcsolatban hatósági közeg elleni erőszak elkövetésének büntetével vádolt *Zsapha Kálmán*, *Bujtás Lajos*, *Farkas János*, *Micsinay Aladár*, *Kövérny Károly* és *Wagner Lajos* bűnügyét. A vád szerint 1920 november 10-én éjjel *Mészáros Imre* szerelőség az Oktogon-téren megtámadott két nyomdászt. A csoport-hoz jött *Soltra József* rendőr, aki le akarta tartóztatni *Mészáros* t. Akkor ment arra egy társaság, amelyben a vádlottak is voltak, összetűzésük támadt a rendőrrel, melynek hevében *Mészáros lelőtte Soltra rendőrt*. A bíróság kihallgatta a vádlottakat, majd a perbeszédre került a sor. A védők hangoztatták, hogy a vádlottaknak nem volt összetűzésük a hatósági közeggel. A gyilkosságért csakis *Mészáros* tehetik felelőssé, akit ezért már ki is végeztek. A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette ítéletét, amely szerint az összes vádlottakat felmenti a vád és annak következményei alól.

Több ékszerületet kifosztottak a kommunisták Pozsonyban. Pozsonyban kommunista népgyűlést tartottak. A gyűlés után megindult a menet a piactér felé. Mikor a tüntetők a *Mihály-kapu* tájékán elérték a teret, *ostrom alá vették az ottani üzlethelyiségeket*. Több kirakatot bevették, az ékszerkereskedések redőnyeit feltépték, az ablaktáblákat betörték és a kirakatokat teljesen kifosztották. Mikor már a fosztogatók oszlani kezdtek, megjelent a veszélyeztetett helyen nagyobb lovasrendőr-kirendeltség, amely megtisztította az utcákat. A rendőrség az est folyamán összesen körülbelül **háromszáz embert állított elő**. A zavargásokban a pozsonyi szociáldemokrata párt több vezetője is résztvett.

Egy hírhedt rabló cigánybandát fogott el a rendőrség. Az államrendőrség pécsi kapitánysága három hétig tartó izgalmas hajszá után elfogott öt kőborcigányt, akik a megszállítás alatt ötven társukkal együtt **kilenc rablógyilkosságot és kilencvenhat betörést követtek el**. A nyomozás során kiderített adatok valósággal rémregénybe illőek. A cigányok magyar *csendőrségi egyenruhában*, kakastollas kalapban követték el a rablógyilkosságokat és a betöréseket. A három vármegyét rettegésben tartó kőborcigányok közül eddig **ötöt sikerült elfogni**, kettőt a szerb csendőrök löttek agyon, a többiek pedig hír szerint szerb területen tartózkodnak.

Rémeket látnak az osztrák csendőrök. *Kismartonban* az egyik elmúlt éjszakán lövöldözés, éktelen lármá és kiabálás verte föl a csendet. A lövések első zajára az emberek ijedten ugrottak ki ágyukból s aggódva érdeklődtek, hogy mi történt. Hosszú órák multával kiderült, hogy a *cirkáló osztrák csendőrök egyik sötét utcában kőborló kutya árnyékában surranó felkelőt sejtettek és arra adták le több sortüzet*. Az osztrák csendőrök a szégyenletes eset miatt elhelyezésüket kérték.

Terjed a veszétség! A veszétség mindjobban terjed a kutyák és macskák közt, sőt mind sűrűbben jelentkeznek a betegség ezen hűsevőkről megmárt szarvasmarhákon, lovakon, sőt — sajnos — embereken is. Ezért a belügyminiszterium erélyes rendeletben utasítja a hatóságokat, hogy a veszétség, sőt a gyanús ebek által megharapott kutyákat és macskákat irtsák ki. Olyan helyeken pedig, ahol a betegség sűrűbben lép fel, ott minden kutyát és macskát irtsanak ki, ha nem is marta meg őket veszétség, mert a hasznosabb háziállatok elhullását csak ezúton lehet ilyen veszélyes vidékeken megakadályozni.

A Csendes-Oceán emberevő szigetlakóinak szokásai. A Csendes-Oceán szigetein élő emberevő törzseknél még ma is rendkívül sajátos szokások vannak divatban. Ezekből a szokásokból irunk itt le néhányat: a Mono- és Shortland-szigetszomsor lakóinál divik, hogy az asszony, ha meghal az ura, levágja a haját és arcát gipszhez hasonló anyaggal bekeni. Kezében botot hord, annak jeléül, hogy más támasza nincs már az életben. Dereka köré pedig a két keble között keresztetűző, sok vékony zsineget köt. Ez onnan ered, hogy itt régebben az özvegyeket férjük sirján megfojtották. A bennszülött emberevők nagy becsben tartják férfi halottaikat. Ha a család meghal, halotttestet a kunyhóban, a legidősebb fiú fekhelye fölött kifejlesztett teknőforma ágyba teszik. A hulla itt oszlásnak indul s bár rettenetes szagot ad, a bennszülöttek nyugodtan esznek és alszanak a kunyhóban. Néhány nap mulva azután a kedves halottat nagy ünnepélyességgel felfalják. A halott lelkét egy nádban őrzik. Ez az „ördögpálca”. A nádat a megholt férfi mellére illesztik, hogy a lelke belemenekülhessen. Az „ördögdoktorok”, a bennszülöttek varázslói, azután minden alkalommal, ha tanácsra, segítségre van szükség a családnak, a nádban őrzött lélekhez fordulnak. A család gyermeki kegyelethez jeléül gyöngyökkel és rongydarabokkal díszíti a lélek rejtekhelyét, oldalára lyukakat fúrnak, hogy levegőt is kapjon. Az „ördögdoktorok” abból élnek, hogy hazról-házra járnak s társalognak a lelkekkel. Kikérik a lelek tanácsát, ha a család valamelyik tagja beteg, vagy szépen könyörögnek neki, hogy bőséges legyen a termés. A lelket őrző nádat elajándékoznak, ellopni, vagy elveszíteni halálbüntetéssel jár. A kulturnépek csak igen nehezen tudták leszoktatni az emberevő törzsek királyait a következő, nem épen nagy demokratizmusra valló szokásokról: A királyoknak ugyanis van valamilyen díszruhájuk, amelyet csak ünnepies alkalommal öltenek fel. Szonai-sziget királyának, *Gorainka* három díszruhája volt, amelyek gyöngyből készültek. Az ilyen ruha előttük nem képvisel nagyobb anyagi értéket, csupán dísz, holott kulturnépeknél sok-sok milliót érne. A díszruhát a király feleségei csinálták és amíg a munkájuk elkészült, minden nap lefejeztek néhány más törzsekkel vívott harcok alkalmával foglyul ejtett rabszolgát. Mikor a ruhák készen voltak, nagy emberevő ünnepélyt rendeztek, melynek kedvéért sok férfit és nőt leöltek. Mikor a király először felvette a ruhát, megisméllődtek ezek az ünnepélyek és később sem öltötte fel anélkül, hogy ezt nagy emberhús-lakoma ne kísérte volna. Az emberevő férfiak nem igen veszik a saját törzsbeli nőket feleségül. Ha valaki házasodni akar, vagy foglyul ejt valamely szomszédos szigeten egy nőt, vagy pedig szép szerével megvásárolja az apjától. A nők ára általában nem nagy, két malacért, öt-hat pár csirkéért, egy jókora darab szépen fonott gyékényért már lehet kapni szép és jó feleséget. Az olcsóság miatt azután a tehetősebb bennszülötteknek húsz-harminc feleségük is van. Az idegen törzsbeli asszonyokkal együtt megveszik azoknak gyermekeit is. A férj feleségei szokva vannak ahhoz, hogy — bár néha rendkívül féltékenyek — a közös háztartás minden gyermekét egyaránt gondozzák. A bennszülöttek másnak a gyermekeit, ha árvaságra jutnak, felfalják. Ez a veszedelem arra indítja az anyákat, hogy helyetteseket keressenek maguknak arra az esetre, ha eltűnnének. Így a gyermek azután sohasem árva, az örökbefogadó anyja is törvénytelen anyának tekintik. Régebben az özvegyeket férjük halála után vagy megfojtották, vagy elevenen eltemették, majd néhány nap mulva kiásták és felfalták. A hullák beleiből készített anyaggal mérgezik meg az emberevők veszedelemes nyilaikat is.

+ F + L + O + R + I + A + N +
REGÉNY IRTA: NYÁRY ANDOR

(13. folytatás.)

— Elmegyek, — mondta csendesen. — Úgy se volna már itt nyugalom többé. Összeszedem a cókókómat, aztán elmegyek.

Megtört fényű szemeivel a körülállókra tekintett:

— Bocsássanak meg, ha vétkeztem ellenük! Nem vagyok én rossz, csak — szerencsétlen!

Nem tudott tovább uralkodni magán, hangos sírásra fakadt.

— Jó-jó! — felelt Fehér szárazon. — Ezt mind tudjuk.

Az ajtóra mutatott:

— Takarodj!

Flórián felszisszent. Úgy érezte, mintha mérges kígyó marta volna meg a szívét. Felkapta a fejét. Az arcán a fájdalomnak legkisebb nyoma se látszott, inkább valami sötét, nagy elhatározás tükröződött le róla.

— Megyek! — csengett a hangja, mintha nem is a régi szerény Flórián ajkáról jöttek volna a szavak. — Már megyek. Egy percig se maradok tovább.

Felvetette a fejét és elszántan nézett Fehér szemébe:

— Nézze, főnök úr, hogy megyek! Most megyek el!

Most!

Az íróasztalhoz ugrott, felkapta a papírvágó kést és ragyogó arccal felkiáltott:

— Glória!

S mielőtt megakadályozhatták volna, mellbe szúrta magát.

Óriási riadalom támadt.

— Orvost! Telefonáljanak a mentőkért! — ordított Fehér.

Julia már rohant is az orvosért. A többiek Flóriánhoz szaladtak, támogatták és mellén a ruháját gombolgatták.

Flórián rogyadozó térdekkal állt és gúnyosan intett a megrémült embereknek:

— Késő már! Nem kell az élet, a rongyos élet!

Alig fejezte be szavai, Pál ragyogó arccal rohant a terembe s már messziről kezdte bőszült örömjongását:

— Flórián! Főnyereményt nyert a sorsjegyed! Itt a millió!

Flórián megtántorodott. A hirtelen jött hír annyira meglepte,

hogy nem értette meg mindjárt. Kimeredt szemekkel bámult Pálra.

Pál amint értesült róla, hogy mi történt, rémülten feljajdult:

— Flórián, mit tettél? Istenem! Nézd, itt vannak a kincsek, az aranyak!

A zsebéből nagy bőrtárcát húzott elő és lázasan mutatta Flóriánnak a sok-sok pénzt.

— Ne halj meg? — kiáltott vad féltéssel.

Flórián csak most értette meg a történetet, mosolyogva nézett Pálra, majd kikapta kezéből a tárcát és önfeledten ujjongott:

— Hajhó, milliomos vagyok! Hajhó, nézzétek a délceg milliomost!

Táncolt, ugrált, vidáman lengette a marokra fogott sok pénzt.

Ezalatt Julia is megérkezett. Vele jött az orvos. Most az orvoshoz hajolt és halkán a fülébe sugta:

— Ott van!

Az ujjongó Flóriánra mutatott.

Az orvos Flóriánhoz lépett és meg akarta vizsgálni. Flórián azonban ellökte magától s mindenről megfeledkezve, ujjongott:

— Hajhó, fel a tánra! Hajhó szép az élet!

Az orvos megpróbálta csitítani, körülfogták, le akarták ültetni. Flórián mindenkit ellökött magától. Ugrált, táncolt, nem érezte sebe égését, mosolygott, kacagott s a láz, amely mindjobban elhatalmasodott vézna testén, lelki szemei elé varázsolta az almban átélt karneváli képet és rendellen összevisszaságban csoportosította agyában a jeleneteket.

— Lám, a nép itt jól mulat! Lám, itt vig a hangulat! Szórd a pénzt. Szórd az aranyakat — beszélt önkívületben.

Az orvos lemondóan legyintett:

— Már agonizál.

Flórián ijedt félelemmel kapott a kebléhez:

— Hol van a rózsám?

— Itt van — szólt Julia és kebléről letépte a saját rózsáját s azt neki nyújtotta.

Flórián elkapta a rózsát és megint vidáman kurjantott:

Az élet csunya. A halál? Ki tudná megmondani!

— Hajhó, fel a táncra! Hajhó, ez az élet!

A tekintete hirtelen elsötétült és dühösen felkiáltott:
— Bocsásna el azt a nőt!

Majd az arca szelidre változott és halkán suttozott:

— Tél volt. A drótokon vastagon csüngött a köd és drága bundába takarva jött ön...

— Elhallgatott. Megint a tomboló népet látta maga előtt.

— Szórd a pénzt! Szórd az aranyakat! — kiabálta és megtántorodott.

— Pál? — suttozta aztán zihálva.

— Itt vagyok, Flórián — felelt Pál és melléje lépett. Flórián szomorúan Pálra nézett.

— Hol van? Seholse látom. Ő érte jöttem. Hol van Glória?

— Itt van — találta fel magát Pál. — Biztosan itt van. Majd megtaláljuk.

Pál szavai megnyugtatták és mosolyogva mutatott a távolba:

— A tarka nép hogy hullámzik. Hogy suhannak a fűrge párok. Csupa csók, csupa szerelem mindenütt.

Elhallgatott, merően nézett egy helyre. A teste reszketni kezdett, az arca felragyogott és lihegve mutatott az ajtó felé:

— Ott jön! — suttozta lázasan. — Ő az. Fehér ruha van rajta. Kicsi lába mintha a levegőben járna.

Ujjongva felkiáltott:

— Ő az! Ő az!... Tudtam, hogy eljön. Tudtam, hogy megtalálom!

Reszketve lihegett és apró, rogyadozó lépésekkel tipegett az ajtó felé. Senki se merte feltartóztatni és Flórián mint felhuzott gépember mosolygó arccal, ölelésre tárt karokkal támolygott előre. Félelmetesen szomorú látvány volt, egy ember, aki a boldogság felé siet és pár perc múlva már nem lesz. Érezte ezt mindenki és mély megilletődéssel nézték rajongó útját.

Mikor lázas képzeletétől hajtva a szalon közepére ért, az ajtó kinyílt és Glória grófnő lépett a terembe, hogy a még délelőtt megbeszélt jelmezt megnézzék. Drága csipkékkel díszített ruha volt rajta s a kebléhez szorítva egy csokor piros rózsát tartott.

Flórián, amint megpillantotta a belépő grófnőt, egy pillanatra megállt, aztán a még benne levő minden erejét összeszedve határtalan lelkesedéssel felkiáltott:

— Madonnám!

Azzal Glória lábai elé roskadt, majd homályosuló tekintetét még egyszer rá emelte és túláradó boldogsággal suttozta:

— A rózsát elviszem...

Lehajtotta fejét, aztán elcsendesedett.

Glória gyökeret vert lábakkal állt az összeroskadt ember előtt, az egész dologból mit sem értett, révedező tekintettel Fehérhez fordult:

— Istenem! Mi történt ezzel a szerencsétlen emberrel?

— Semmi különös, grófnő — válaszolt Fehér mélyen lehajtott fejjel. — Mindennapi szürke eset.

A meghalt Flóriánra mutatott:

— Szeretett és csalódott szerelmében, megölte magát.

— Ő, szegény-szegény szerencsétlen ember! — sóhajtott Glória ellágyulva. A magával hozott piros rózsákkal behintette Flórián testét, aztán elővette illatos kis zsebkendőjét és letörölte szép fehér arcáról a végigkacsaringozó könnyecskéket.

Aztán tovább rohant a kérlelhetetlen élet és senki sem vette észre, hogy egy szegény, nyomorult, álmódó kis ember nincs, nem szenved, nem sír... alszik, piros rózsza fonyad a szívéen és álmódik Nirvánáról, a boldogságról, a milliokról és arról a szép, délceg emberről, akinek hátát nem éktelelni az otromba púp...

Aludj Flórián, gyönyörködj mosolygós Glóriában... Az élet csunya. A halál? Ki tudná megmondani!...

(VÉGE.)

TRÉFÁK

Bók?

— Látta, kérem, a kiállításon a képeimet?

— Természetesen! Csakis az ön képét tudtam megnézni...

— Igazán örülök...

— ...A löbbi művész képeinél ugyanis annyian állottak, hogy nem is lehetett hozzájuk jutni.

Kellemes akadály.

— Bácsi, maga már kilencven éves? És még sohasem volt beteg?

— Nem lehetett kérem, mert a faluban nincsen doktor.

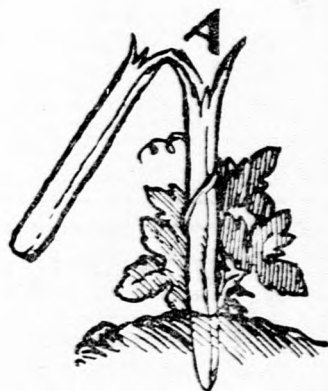
REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

2. Képrejtvény.

(Beküldte: Szüts János, Perekedről.)

(Beküldte: ifj. Vajda Mihály, Szentesről.)

Számrejtvény.

Hogyan írjuk le az 1000-et zérusok nélkül hét-egyforma számjeggyel?

(Beküldte: ifj. Nyaku Lajos, Vásároszentgátról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 43-ik számunkban közöljük.

A 37-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

Képrejtvény: Szép csillag a honszeretet.

1. Betűrejtvény: Nyolc meg öt, az tizenhárom.

2. Betűrejtvény: Lóverseny.

Megfejtették: Éva Béla, Égető Péter, Rozlozsnik János, ifj. Kindt István, Rektor Pál, Berky Ignác, Kecskés Erzsébet, Iványi Mihály, Szijártó Szabó Benjámín, Agoston Mátvás, Sápny Mancsi, Illés József, Parcsani József, ifj. Spissák János, ifj. Alföldy Ferenc, Barbarits Sándorné, Molnár Mancika, Kozma György, ifj. Csernus Ferenc, Csanádapácai Hangya személyzete, Porzolt István, Kovács Sárka, Kozma Rózsika, Kenéz Kálmán, Finta Mihály, Bárdos Lajos, Kiss Jucika, Pazon Gyula, Olvasó és Önképző Gazdakör Alsópáhok, Györke Lajos, Mezőszentgyörgyi Szabó László, Garamvölgyi Elvira, Nagy Margitka, Szabó Mihály, Szücs Lászlóné, Nyíri Gyula, Stropmácz József, Bodzás Mariska, Nádas Anna, Tóth Teréz, Racskó István, Sella János, ifj. Józsa Lajos, Lovasberényi Hangya személyzete, Markó Aurél, ifj. Ritecz István, Németh István, ifj. Kudlák Endre, Csiga Gyula, ifj. Szalkay F. Gábor, Illés József.

Jutalomkönyvet nyertek: Olvasó és Önképző Gazdakör (Alsópáhok), Stropmácz József (Hajdúnánás), Parcsani József (Czakóháza), Kozma György (Csanádapáca), Nagy Margitka (Sárbogárd), Agoston Mátvás (Szegevár), Molnár Mancika (Solt), ifj. Kudlák Endre (Szarvas), Hangya személyzete (Lovasberény), Kecskés Erzsébet (Pásztó).

A 38-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

Brillianszt, ékszer, gyöngyöt

mindenkori áránál is olcsóbban (Tervez-és-munka)
GAZDÁGY KÁROLY, Károly-u. 51. 1. em. b. e. a.)

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosán a megállapított jutalékért életem leggyorsabb lebonyolítását
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyal-u. 19.

Hegedű, klarinét, teljes zenekari felszerelés, községi dob, kürt, harmonika, ocarina, zongora, gramofon és lemezek a legolcsóbb árban:

STERNBERG HANGSZERGYÁR
 VII., Rákóczi-út 60. (Zenepalota.) Árjegyzéket bérmentve.

MRAVKÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő

Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.

Elvállal: mindenféle fegyver javítását, át-alkítását, felújítását és belövését.

Elad: elsőrangú gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadászfegyvereket, pólatoxykat, revolvereket, összes vadászati cikkeket

Legjobb minőségű mindennemű golyós-, sörétestöltények, löszerek.

KLOROL

méregmentes vetőmagcsávázószer

Agyonsávázás kizárva. — 10—15% vetőmagmegtakarítás. — Csomagja 120 korona.

Óvja gyümölcsösöt a gomba- és rovarkártveők ellen

DENDRA-CHINOIN

gyümölcsfakarbolineum téli permetezésre

POMOLA-

vértetükátrány

HIBERNA-

hernyóenyv

SULFAROL

lisztharmatellen

KÉRJEN ISMERTETŐT!

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőről készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsíros-bőről a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA“ CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

tehénbőrscizmák, boxcsizmák, munkáscipők nagy választékban.

MÁR MEGJELENTEK

A KISGAZDÁK, FÖLDMÍVESEK ÉS KISIPAROSOK
 LEGSZEBB, LEGTARTALMASABB, LEHASZNOSABB, LEGOLCSÓBB

1923. ÉVRE SZÓLÓ NAPTÁRAI!

UGYMINT:

Vasárnap Naptára 1923. évre

Uj Barázda Naptára 1923. évre

Nagy Képes Családi Naptár 1923. évre

Nagy Képes Regélő Naptár 1923. évre

Falu Naptár 1923. évre

Familien Volkskalender für das Jahr 1923

Amerikai Magyarok Naptára 1923. évre

Önérzetes, hazáját igazán szerető magyar ember nem fogadhat el más naptárt, mert ezek a naptárak magasan felette állanak a többi nagyhangon hirdetett ponyva naptáraknak. Ezek a naptárak teljesen szakítottak azzal az eléggé nem kárhözható felfogással, hogy a falvak népének jó az alant és értéktelen ponyvairás is; **ellenkezőleg**, a szerkesztők arra az egyedül helyes álláspontra helyezkedtek, hogy tartalomban, kiállításban, minden tekintetben kitűnő naptárakat adjanak a magyar nép kezébe. Egyetlenegy jóra való falusi és tanyai házban sem hiányozhatnak fenti naptáraink, melyeknek szövegrészét legkiválóbb íróink és szakíróink írták, képeit legjelesebb művészeink rajzolták. □ □ □ Érdeklődők forduljanak az

UJ BARÁZDA LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

NAPTÁROSZTÁLYÁHOZ

BUDAPEST, IV., MUZEUM-KÖRÚT 1.

Vörösrez pálnkafőző-üstök

és vörösrez mosó-üstök rak-táron mindenféle kivitelben

Máthé András rézmű-árúgyár

Ujpest, Károly-utca 11. sz.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapálóekék, fűkaszalók,

marokrakó és kévekötd aratógépek, lógereblyék, kézi-járgányosok, motoros- és gözcséplőkészletek, szecsckavágók, répvágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA“ mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legjutányosabban.

Szakorvosi-rendelő vér- és nemi betegek részére. Ezüst salvarsan-oltás!

Rendelés egész nap.

VII., Rákóczi-út 32., I. em. 1. (Rökussal szemben.)

SZŐLŐ- ÉS BOR-GAZDASÁGI GÉPEK

ESZKÖZÖK

LEGJUTÁNYOSABBAN

KAPHATÓK

NAGY IGNÁC CÉGNÉL

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT

ALAPITTATOTT 1884. 9. TELEFON: József 115-15.

Vörösrez pálnkafőző- és mosóüstök

központi és mezőgazdasági szeszőzdeberendezés. Dupla üstök álló és buktatók. — Vízmelegítő minden formában. Szontágh Pál rézárúgyár (cégtőnök Terény Samu) Budapest, IX. ker., Üllői-út 19. szám.

Megbízható jó minőségű árút

a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a tagok a

„HANGYA“

2 vidéki szövetkezeteiben.

Kaphatók:

vászon, karton, kanavász, zephir, szövet, kész férfi és női ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabókellékek, cipő, csizma, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció-, cipő- és díszműárúk.

Mezőgazdasági **ESZESZGYÁRAKAT**

szeszőzdeket, pálnkafőző- és mosóüstöket, valamint tejgazdasági gépeket és eszközöket **KÉSZIT:**

Szemenyei Lajos rézműves ónozó és gépműhely, Budapest, IX., Remete-u. 34.